

10. BŘEZEN 1948

AKTIVITA: TAJEMNÁ SMRT JANA MASARYKA

<p>Anotace:</p>	<p>Československý ministr zahraničí, zkušený a populární politik, byl 10. března 1948 ráno nalezen mrtev pod okny svého bytu na nádvoří úřadu v Černínském paláci v Praze. Jeho smrt byla pro tehdejší československou veřejnost šokující ranou, mnozí lidé ji považovali za symbolický a definitivní konec demokracie v naší zemi. Úkoly pro žáky jsou záměrně koncipovány tak, aby se postupně při studiu různých pramenů propracovávali od pocitů či domněnek k rozpoznání konkrétní historické události a to v nich vyprovokovalo touhu po historickém poznání.</p>
<p>Doporučený věk:</p>	<p>14+</p>
<p>Pomůcky:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ PRAMEN I ■ PRAMEN II ■ PRAMEN III ■ PRACOVNÍ LIST
<p>Postup:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozdělte žáky do dvojic či menších skupin. <u>Před rozdělením podkladů je na téma aktivity nepřipravujte!</u> Práce je založena na momentu překvapení, záměrném provokování představivosti žáků, postupném nalézání konkrétních stop jedinečné historické události, rozkrývání historických souvislostí a zasazení zjištěných skutečností do dobových souvislostí. 2. Do dvojic či skupin rozdejte nejdříve PRAMEN I a PRACOVNÍ LIST a oznamte jim, že budou pátrat s pomocí několika materiálů po konkrétní historické události našich novodobých dějin. Vyzvěte je, aby si jej pečlivě prohlédli a zapisovali své postřehy, pocity či dojmy do pracovního listu. Nechejte jim na práci několik minut. Budou zřejmě tipovat různé smutné události (<i>přijetí mnichovské dohody, začátek okupace, vypuknutí války, okupaci 1968 atd. / úmrtí TGM, Jana Masaryka, Edvarda Beneše, Stalina atd.</i>). 3. Až bude mít většina třídy hotovo, rozdejte PRAMEN II a opět nechte žáky několik minut analyzovat snímek a zapisovat odpovědi do další části PRACOVNÍHO LISTU. 4. Jako poslední rozdejte PRAMEN III a opět ponechte dostatek času na zapsání zjištěných skutečností do PRACOVNÍHO LISTU. V něm žáci pomocí nových textových pramenů událost detailněji popíší (přesná datace, průběh a časování jednotlivých událostí, atmosféra, reakce lidí, emoce). 5. V této fázi žáky vyzvěte, aby si každá dvojice či skupina vybrala svého mluvčího. Ti budou sdílet postřehy svých skupin, vy moderujte diskusi a zásadní zjištění zapisujte na tabuli. 6. Vypátrání základních informací povede žáky ve skupinách ke kladení otázek. To je vyvrcholení celé aktivity, neboť vymyslet smysluplné dotazy není jednoduché a zpravidla je tato činnost na učiteli, a nikoli žácích. Vybídněte žáky, aby se snažili zformulovat, co se chtějí o události (jejích příčinách, průběhu a důsledcích) ještě dozvědět. Otázky zapisují do PRACOVNÍHO LISTU.

Otázky mohou znít např.: *Proč vyvolala smrt Jana Masaryka takový smutek? Jak ministr Masaryk zemřel? Proč zemřel? Proč byly ulice plné? Proč šel průvod městem? Souvisí jeho smrt nějak s komunisty?*

7. Na závěr si jednotlivé skupiny prohodí napsané otázky, které navrhly. Každá skupina potom hledá odpovědi na ty otázky, které při výměně získala. Žáci se během práce mohou ptát učitele, diskutovat mezi sebou nebo hledat informace v učebnicích a na internetu.

Zdroje:

ZEMAN, Martin. *Jan Masaryk, jak jsme ho znali*. Vyd. 2. Praha: Svět v obrazech, 1948. [46] s.

KETTNER, Petr a JEDLIČKA, Ivan Milan. *Proč zemřel Jan Masaryk?* Vyd. 1. Praha: Horizont, 1990. 187 s. ISBN 80-7012-035-5.

KOSATÍK, Pavel a KOLÁŘ, Michal. *Jan Masaryk - pravdivý příběh*. 3. přehlédnuté vyd. Praha: Mladá fronta, 2009. 353 s., [32] s. obr. příl. ISBN 978-80-204-2045-9.

<http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/jan-masaryk-jak-jsme-ho-znali/>

<http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/tragicka-smrt-jana-masaryka-na-strankach-doboveho-tisku/>

Filmy:

Historie.cs - Jan Masaryk

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10150778447-historie-cs/208452801400041/>

Přísně tajné vraždy (22/42) - Poslední noc Jana Masaryka

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10267422798-prisne-tajne-vrazdy/410235100221022-posledni-noc-jana-masaryka/>

Krok do prázdna Jana Masaryka aneb Dokonalý zločin

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10354181410-krok-do-prazdna-jana-masaryka-aneb-dokonalny-zlocin>

10. BŘEZEN 1948

PRAMEN I

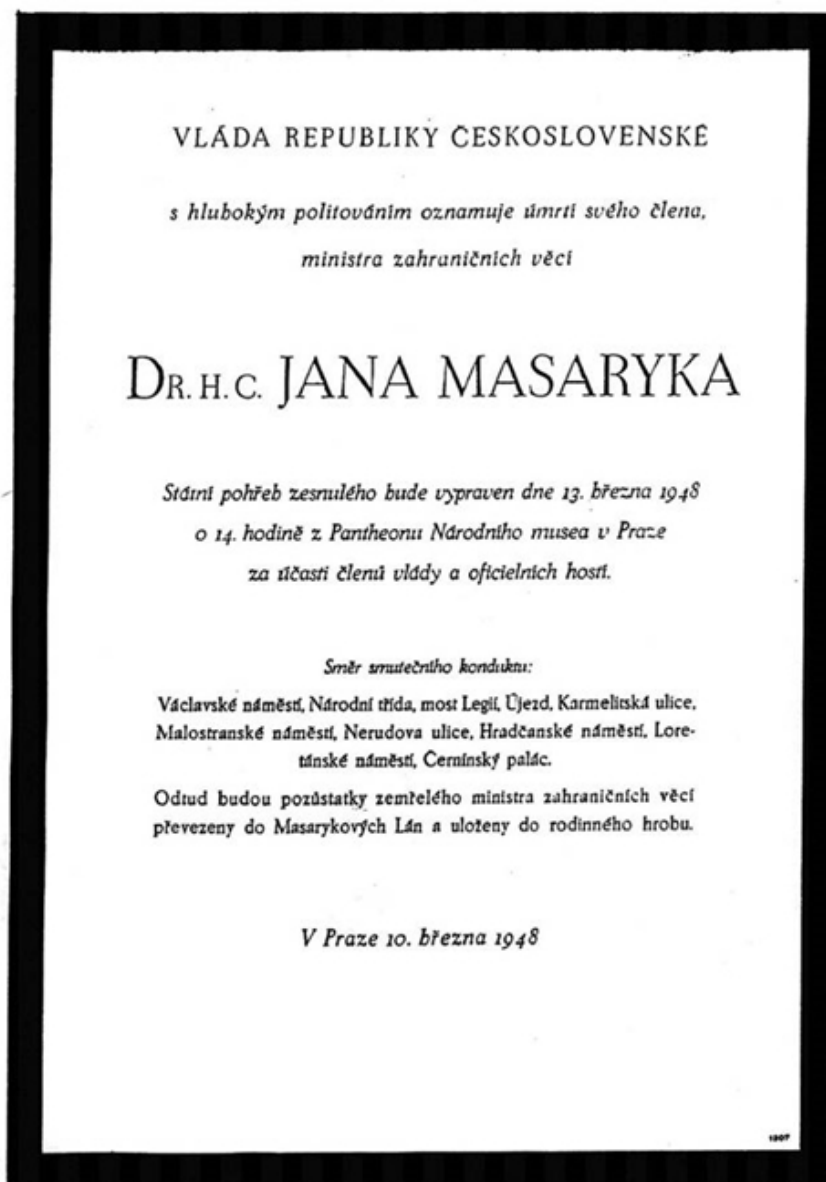
10. BŘEZEN 1948

PRAMEN II

10. BŘEZEN 1948

PRAMENY III

Praha, (rd). K pantheonu Národního musea směřovaly kroky desetitisíců našich občanů, kteří přicházeli ze všech krajů republiky, aby se naposledy poklonili památce zesnulého ministra zahraničních věcí, dr. h. c. Jana Masaryka. Již od časných ranních hodin panoval v Praze, v srdci slovan-
ských měst smuteční ruch. Všemi dopravními prostředky sjížděli se do hlavního města republiky
všichni ti, kteří ministra Masaryka milovali a jemu důvěřovali. Všichni želeli tragického skonu
muže, který zasvětil celý svůj život národu, jenž tolik miloval. Tklivé projevy upřímného bolu
nikdo neskrýval, nikdo nezakrýval slzy opravdového smutku. Tiché pohnutí zachvívalo každým z
těch desetitisíců věrných. Přicházeli noví a noví se smutkem v srdcích a se slzami v očích. Národ se
loučil s velkým synem velkého otce. Moře smutečních praporů, to bylo moře nezměrného smutku,
moře lítosti, moře opravdového žalu. Tiché bylo lkaní a tím hlubší smutek v srdcích a myslích všeho
našeho lidu. Cesta poslední, cesta staroslavnou Prahou, pamětníci dob slávy i dob národní poroby
a nového národního vzkříšení. Jan Masaryk naposledy projel touto stovčatou Prahou, naposledy
přehlédnul šíky svých věrných. Toto město slávy i utrpení se loučilo s věrným synem, který nikdy
nezapomínal na svůj národ, a národ nikdy nezapomene jeho velikého díla.

10. BŘEZEN 1948

PRACOVNÍ LIST

1. Pátrání začíná.

Prohlédněte si pečlivě první fotografii (PRAMEN I) a popište emoce ve tvářích lidí.

Odhadnete, k jaké historické události se snímek zachycující právě takové emoce vztahuje? Své návrhy – zkuste klidně více možností – запиšte a nejpravděpodobnější variantu podtrhněte:

Pokud najdete na snímku nějakou konkrétní stopu, která jednu z vámi zvažovaných variant činí nejpravděpodobnější, uveďte ji s patřičným zdůvodněním.

2. Pátrání pokračuje.

Prohlédněte si druhou fotografii (PRAMEN II) a запиšte si, kterou z vámi tipovaných variant historické události tento snímek podporuje. Uveďte konkrétní důvody proč.

Pojmenujte konkrétní místo a objekty, pokud je bezpečně poznáte.

3. Pátrání je zdánlivě u konce.

Následující dva texty (PRAMENY III) vám nabízejí mnoho zpřesňujících informací. Zaznamenejte si je a situaci zachycenou na fotografiích zasadte do časových, místních a věcných souvislostí.

Zapište si na základě prostudovaných pramenů, proč smrt politika - ministra vlády veřejnost tak hluboce zasáhla. Vyděte z novinového článku, další příčiny si domyslete na základě svých dosavadních znalostí či intuice.

4. Co musíte o události, jejích příčinách a důsledcích dále vypátrat?

Formulujte ve skupině otázky. Co byste se ještě sami chtěli dozvědět? Inspirujte se při formulování otázek také prostudovanými prameny.

Vyměňte si otázky ve skupinách a hledejte na dotazy vašich spolužáků odpovědi. Diskutujte mezi sebou, ptejte se učitele, hledejte informace v učebnicích či na internetu.